

Le rebétiko, le « blues grec »

Interview originale en grec – Transcription

ΕΡΩΤΗΣΗ 01

Pouvez-vous vous présenter vous et votre festival ?

Είμαι ο Αντώνης Μαραγκός. Είμαι υπεύθυνος για το φεστιβάλ ρεμπέτικου της Σύρου το οποίο ξεκίνησε το 2016 με την συνεργασία του Επιμελητηρίου Κυκλάδων και του Δήμου της Ερμούπολης, μετά από μια πρόταση που έκανα στον Πρόεδρο του Επιμελητηρίου και ταυτόχρονα έγινε και στον Δήμαρχο. Με χαρά τη δέχτηκαν, θεωρώντας ότι το ρεμπέτικο είναι ένα κομμάτι της Σύρου, της ιστορίας και της παράδοσης της Σύρου. Γιατί η Σύρος ήταν ένα από τα πρώτα -ίσως το πρώτο- λιμάνι στη χώρα, (άρα λιμάνι, αστικό περιβάλλον, αστικός χώρος, ανταλλαγές συνηθειών, πολιτισμών, μουσικών ακουσμάτων, εθίμων). Επίσης να πούμε ότι η Σύρος δέχτηκε ένα μεγάλο αριθμό προσφύγων από τη Μικρά Ασία καθώς και ορφανά παιδιά, τα οποία φιλοξενήθηκαν στο σημερινό στρατόπεδο. Έχει δηλαδή μια άρρηκτη σχέση και με το ρεμπέτικο, αλλά και με αυτό το οποίο δημιούργησε το ρεμπέτικο. Και τι είναι αυτό που δημιούργησε το ρεμπέτικο; Ήταν φτώχεια, ήταν η μετανάστευση, ήταν η περιθωριοποίηση των λαϊκών στρωμάτων και ιδίως αυτών που ήρθαν από τη Μικρά Ασία.

Τι κάνει το ρεμπέτικο; Οπωσδήποτε αναπληρώνει ένα κενό που έχουμε εντοπίσει στην παραδοσιακή μουσική, στο δημοτικό τραγούδι. Ποιο είναι το κενό; Ότι το δημοτικό τραγούδι μιλάει για τους ήρωες, για την επανάσταση, για τη λεβεντιά, αλλά δεν μπαίνει στα προβλήματα της πόλης. Δεν είναι η δουλειά του να το κάνει αυτό. Το ρεμπέτικο, λοιπόν, τι κάνει; Περιγράφει την πόλη, τα προβλήματα, την καθημερινότητα, την αγωνία των ανθρώπων, τη φτώχεια, τον έρωτα, την αγάπη -λέω έρωτα και αγάπη γιατί είναι δύο διαφορετικά πράγματα στα ελληνικά τουλάχιστον. Επίσης, αυτοί που έγραψαν τα ρεμπέτικα, τα λαϊκά δηλαδή τραγούδια εκείνης της εποχής, λειτούργησαν σαν ρεπόρτερς, δηλαδή κατέγραψαν τα πάντα από την καθημερινή ζωή: τα επαγγέλματα, τις γειτονιές, την ταβέρνα, τα μαγαζιά ό,τι υπήρχε στην καθημερινότητα το περιέγραφαν στα τραγούδια. Και όπως είπαμε -ή μάλλον θα το πούμε τώρα καλύτερα- ότι η θεματολογία του ρεμπέτικου είναι τεράστια. Μιλάει για τα πάντα σε αντίθεση με τα σημερινά όχι μόνο ελληνικά τραγούδια, αλλά γενικώς τα τραγούδια που κυκλοφορούν σήμερα όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά σε όλο τον κόσμο, πιστεύω.

Δηλαδή, υπάρχει τώρα ένα τραγούδι το οποίο να περιγράφει τον τσαγκάρη που φτιάχνει τα παπούτσια; Τον μανάβη; Τον χασάπη; Τον καστανά που είναι στη γωνία και ψήνει κάστανα μες στο κρύο; Υπάρχει τραγούδι που να λέει ότι έχω μόνο ένα σακάκι και πως θα τη βγάλω τον χειμώνα; Όχι. Τεράστια λοιπόν η θεματολογία του ρεμπέτικου. Επίσης, στα χρόνια αυτά τα σημερινά της κρίσης, δεν υπάρχει ένα τραγούδι να μιλάει για τις αιτίες και τις συνέπειες της κρίσης -εγώ τουλάχιστον δεν έχω ακούσει. Και αν πάμε πίσω στο 1935, ακούμε τραγούδι του Κώστα Ρούκουνα που λέει για την κρίση, γιατί και τότε υπήρχε κρίση, και λέει «οι φόροι και τα κόμματα φέραν αυτή την κρίση και έκαναν τον άνθρωπο να μην μπορεί να ζήσει». Πόσο μεγάλη αλήθεια αυτό είναι, αλλά δεν το λέει κανένας σήμερα. Άρα ήταν επαναστατικό το Ρεμπέτικο; Ναι, ήταν. Ήταν η ροκ της εποχής; Κάτι παραπάνω... για την Ελλάδα.

ΕΡΩΤΗΣΗ 02

Pourquoi organiser un festival autour du rebétiko ? Cette musique avait-elle un besoin particulier de visibilité à l'époque de la création de cet événement ?

Καταρχάς, ο μεγαλύτερος λόγος είναι 2 λέξεις: Μάρκος Βαμβακάρης. Εκεί αρχίζει και τελειώνουν τα πάντα γύρω από το θέμα αυτό, από την ερώτηση αυτή. Από τη Σύρο είναι ο Μάρκος Βαμβακάρης. Από τη Σύρο όμως είναι και άλλοι μεγάλοι μουζουκτζήδες όπως ο Γιάννης ο Παλαιολόγος, όπως είναι τα παιδιά του Μάρκου, όπως είναι ο αδερφός του Μάρκου ο Αργύρης Βαμβακάρης, όπως είναι Βαγγέλης Πρέκας -συνθέτης τεράστιος.

Αρα η Σύρος είχε λόγο να το κάνει: για να τιμήσει καταρχάς αυτούς τους ανθρώπους, αλλά και για να δώσει χώρο στους ανθρώπους που σήμερα ασχολούνται με αυτό το είδος και σε νέα παιδιά να βγουν μπροστά και να παίξουν. Να παίξουν τη μουσική αυτή και να τους ακούσει ο κόσμος. Δεν είναι ότι το ρεμπέτικο έχει ανάγκη προβολής. Το ρεμπέτικο είναι ρεμπέτικο. Σαν να λέμε η ροκ είναι η ροκ, τελείωσε. Το μπλουζ είναι το μπλουζ. Δεν ήτανε θέμα ότι είχε ανάγκη το ρεμπέτικο να προβληθεί, αλλά έχει ανάγκη η Σύρος να επαναπροσδιορίσει την ταυτότητά της.

Τι ήταν η Σύρος; Δεν είναι μόνο τα νεοκλασικά και τα παρατημένα, τα εγκαταλελειμμένα εργοστάσια δεν είναι μόνο τα ναυπηγεία και ταρσανάς. Είναι και η μουσική της παράδοση. Και περιέργως, η μουσική της παράδοση διαφέρει αισθητά από τις μουσικές παραδόσεις των γύρω νησιών όπου κυριαρχεί το βιολί. Εδώ κυριαρχεί το μπουζούκι -είναι άλλο βασίλειο, ήταν άλλο βασίλειο. Αλλά όμως και τελευταία, πολλά νέα παιδιά έχουν πιάσει και το μπουζούκι και ασχολούνται σοβαρά με το θέμα αυτό που λέγεται η λαϊκή μουσική και Ρεμπέτικο.

ΕΡΩΤΗΣΗ 03

Avez-vous constaté un regain d'intérêt pour ce style musical ; de la part de qui ?

Καταρχάς να πούμε ότι το ρεμπέτικο σαν μουσικό στοιχείο κυριάρχησε από το 1920 μέχρι το 1955. Όχι ότι εξαφανίστηκε μετά, αλλά κάπως μπήκε στο περιθώριο και επανήλθε τη δεκαετία του 80. Τη δεκαετία του 80 μέχρι και το 95 περίπου τα μαγαζιά έπαιζαν κάθε μέρα, οι μουσικοί παίρνανε ένα ρεπό την εβδομάδα. Τώρα παίζουν μια μέρα και κάθονται 6 μέρες. Υπάρχει αναζωπύρωση, αλλά δυστυχώς δεν υπάρχουν χώροι που θα φιλοξενήσουν αυτό το πράγμα.

Γιατί το λέω αυτό; Δεν υπάρχουν οι χώροι, γιατί το κράτος -δεν κατακρίνουμε αν κάνει καλά ή δεν κάνει- έχει γίνει συνεταίρος στα μαγαζιά με τον ένα ή με τον άλλο τρόπο (με τη φορολογία, με την υποχρεωτική ασφάλιση). Δηλαδή ακόμα και αν εργάζεσαι το πρωί, το βράδυ που θα πας να παίξεις μουσική πρέπει να ξαναπληρώσεις ασφαλιστικές εισφορές -το οποίο εγώ το βρίσκω παράλογο όταν είσαι ήδη ασφαλισμένος και έχεις πληρώσει το πρωί θα πρέπει να πληρώσει και το βράδυ. Αυτό μεγαλώνει το κόστος για τα μαγαζιά και τα μαγαζιά δεν μπορούν να αντέξουν αυτό το κόστος, το μισθολογικό, με αποτέλεσμα να υπάρχουν μικρά μαγαζάκια με 2 άτομα, το πολύ 3. Καμία σχέση με τις μεγάλες ορχήστρες που βλέπουμε και στις ταινίες ακόμα και σε φωτογραφίες της δεκαετίας του 40 και του 50 (12 άτομα, 13 άτομα ορχήστρα). Πού είναι αυτά; Αυτά τελειώσανε. Θα ήταν πολύ- πάρα πολύ ωραίο να υπάρχουν μαγαζιά που να μπορούν να φιλοξενήσουν κανονικές ορχήστρες για να καταλάβουμε τι σημαίνει αυτό το γκρουβάρισμα της μεγάλης ορχήστρας στο Ρεμπέτικο -όπως και σε κάθε άλλη μουσική- και το κράτος το ελληνικό θα πρέπει να το δει σοβαρά αυτό, τη στιγμή που το ρεμπέτικο έχει μπει στην ύλη πολιτιστική κληρονομιά της Unesco. Δεν κάνει τίποτα για να το στηρίξει.

Υπάρχει αναζωπύρωση. Πολλά νέα παιδιά ασχολούνται με το ρεμπέτικο και πιστεύω ότι αποτελεί ένα χώρο ζεστό που παρηγορεί τους νέους σήμερα από την κατάσταση που επικρατεί. Δηλαδή οι νέοι σήμερα -τουλάχιστον στην Ελλάδα- ζουν χωρίς ελπίδα για επαγγελματική αποκατάσταση, για οικογενειακή αποκατάσταση. Κανένας νέος δεν σκέφτεται να κάνει οικογένεια για τον απλούστατο λόγο ότι δεν μπορεί να την ζήσει. Δεν υπάρχουν δουλειές. Δεν ξέρω ποια είναι η άποψη που κυριαρχεί στο εξωτερικό, αλλά αυτή είναι η αλήθεια. Αυτός ο μουσικός χώρος λοιπόν και τα τραγούδια αυτά ζεσταίνει κάπως την καρδιά τους και τους δίνει ένα καταφύγιο, μια παρηγοριά. Και οπωσδήποτε αυτό που παίζει μεγάλο ρόλο είναι τα μουσικά σχολεία που έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια, τα οποία

βγάζουν ταλέντα. Και πολλά από αυτά τα παιδιά ασχολούνται με το ρεμπέτικο. Μετά βέβαια εξελίσσονται, πιάνουν και άλλα είδη και άλλα είδη και άλλα είδη, αλλά πάντως, η πλειοψηφία τους περνάνε από το ρεμπέτικο.

ΕΡΩΤΗΣΗ 04

Que représente le rebétiko pour les Grecs ?

Η αλήθεια είναι ότι δεν το βλέπουν όλοι οι Έλληνες με την ίδια ματιά. Για άλλους είναι αυτό, για άλλους είναι κάτι άλλο, για άλλους είναι κάτι άλλο. Δηλαδή αν ρωτήσουμε ένα μέσο Έλληνα να μας πει πόσα τραγούδια του ρεμπέτικου από τα 15.000 που υπάρχουν ξέρει, δεν θα μας πει πάνω από 10 (και αυτά με το ζόρι...από 15.000 τραγούδια). Πρέπει να πούμε ότι στο ρεμπέτικο υπήρχε μια τεράστια δισκογραφική παραγωγή, που δυστυχώς ελάχιστοι Έλληνες ξέρουν ένα μέρος της. Για άλλους Έλληνες το ρεμπέτικο είναι το τραγούδι των χασικλήδων και της αλητείας. Λάθος. Για άλλους Έλληνες είναι κάτι το οποίο σε συνοδεύει την ώρα του φαγητού την ώρα που τρως σουβλάκι. Λάθος. Για άλλους Έλληνες είναι ένα σημαντικό μουσικό είδος -εγώ θα έλεγα μοναδικό, όχι μόνο στην Ευρώπη, αλλά στον κόσμο ολόκληρο μοναδικό. Και όχι σαν μουσική αξία αλλά σαν ο τρόπος που λειτουργεί το ρεμπέτικο. Δηλαδή το να αγκαλιάσει, κάποια στιγμή για κάποιες δεκαετίες όλη την κοινωνία, όλο τον λαϊκό κόσμο, εγώ δεν ξέρω στην Ευρώπη τουλάχιστον να υπάρχει ένα μουσικό είδος που να έχει πιάσει τόσο βαθιά και με τόσο μεγάλη ευρύτητα τον κόσμο, και να έχει τόσο μεγάλη ποικιλία και μουσική, αλλά και θεματική στους στίχους.

Αρα θα λέγαμε ότι ναι, αυτό που είπαμε στην αρχή ότι υπάρχουν διαφορετικές ματιές γύρω από το ρεμπέτικο: για άλλους είναι τρόπος να ξεχνιούνται, να βρίσκουν παρηγοριά αυτό είπαμε προηγουμένως, για άλλους είναι ένα μέσο να ζεσταίνουν την καρδιά τους, για κάποιους λίγους είναι απλά ένας τρόπος να ζουν με τον ένα ή με τον άλλο τρόπο, για κάποιους είναι ένας τρόπος να προβληθούν, για άλλους είναι ένας τρόπος να γεμίσουν τα πολιτιστικά τους προγράμματα (στελέχη δήμων ή στελέχη εταιρειών που διοργανώνουν φεστιβάλ). Εντάξει, δεν έχει για όλους την ίδια αξία. Ούτε το αγαπάνε όλοι. Όπως και εδώ στη Σύρο, για να πούμε την αλήθεια τον Μάρκο Βαμβακάρη δεν τον αγαπάνε όλοι. Ίσα ίσα που θα έλεγα ότι μια μεγάλη μερίδα δεν τον αγαπάει.

ΕΡΩΤΗΣΗ 05

Considérez-vous que vous êtes un festival grand public ou bien vous adressez-vous plutôt à des connaisseurs ?

Το φεστιβάλ της Σύρου είναι μια... -κακώς λέγεται φεστιβάλ, αλλά δεν ξέραμε πώς αλλιώς να το πούμε- είναι ένα σύνολο εκδηλώσεων, αλλά βρήκαμε αυτή τη λέξη. Δεν είναι φεστιβάλ, είναι κάτι άλλο. Στόχος μας ήταν να απευθύνεται όχι μόνο σε αυτούς που γνωρίζουν το ρεμπέτικο, αλλά κυρίως σε αυτούς που δεν το γνωρίζουν για να το μάθουν. Απλά για να το μάθουν, να καταλάβουν τι είναι αυτό τελικά; Είναι ένα μουσικό είδος που απευθύνεται στους φυλακισμένους και στους χρήστες ναρκωτικών; Όχι, σαφώς δεν είναι. Θέλαμε λοιπόν να εξαλείψουμε αυτή την εντύπωση που έχει μια μερίδα κόσμου για το ρεμπέτικο ότι είναι ένα μάγικο τραγούδι που μιλάει για χασία και καυγάδες και ποτά και γυναίκες. Υπάρχει και αυτό, αλλά αυτό είναι ένα μικρό μέρος. Να ναι το 5%; ΟΚ. Για αυτό λέγαμε προηγουμένως ότι έχει πάρα πολύ μεγάλη θεματολογία. Μεσ στη θεματολογία είναι και αυτό, αλλά δεν είναι μόνο αυτό.

Στην πραγματικότητα οι περισσότεροι που έρχονται στο φεστιβάλ είναι άνθρωποι οι οποίοι δεν γνωρίζουν για το είδος και πιστεύω ότι φεύγουμε με τις καλύτερες εντυπώσεις γνωρίζοντάς το. Δηλαδή έχω ακούσει να λένε «α! και αυτό ρεμπέτικο;», «α! αυτό είναι το ρεμπέτικο τελικά;». Δεν το ξέρουνε! Και πώς να το ξέρουν όταν τηλεόραση, το ραδιόφωνο και όλα τα μέσα ας πούμε σε βομβαρδίζουν με πράγματα τα οποία και δεν είναι ελληνικά; Δεν είναι κακό... δεν λέω ότι είναι κακό να ακούμε ξένη μουσική -πολύ καλό είναι πάρα πολύ καλό!- αλλά την ελληνική να την αφήσουμε τελείως, να την πετάξουμε; Και αυτό δεν είναι σωστό. Πιστεύω, πρέπει να τα ακούμε όλα. Αλλά για να μπορέσεις να εκτιμήσεις την τζαζ, τη μανούς, τη gypsy τζαζ που αναπτύχθηκε στη Γαλλία κυρίως, το φλαμένκο, τα φάντο, οποιαδήποτε μουσική, πρέπει πρώτα να μάθεις και να αγαπήσεις τη δική σου. Αν δεν αγαπήσεις τη δική σου, δεν ξέρω με ποιο τρόπο μπορείς να αγαπήσεις μια ξένη μουσική.

ΕΡΩΤΗΣΗ 06

Comment le festival a-t-il évolué et comment êtes-vous parvenus à accroître sa popularité ?

Να πω κάτι εντελώς ειλικρινά (αυτό που εξήγησα την πρώτη στιγμή και στο Επιμελητήριο και στο δήμο) είναι ότι αυτό το πράγμα που κάνουμε δεν είναι κομμάτι της showbiz. Δεν είναι showbiz. Ούτε μπορούμε, ούτε και μας ενδιαφέρει να φέρουμε τα μεγάλα ονόματα της showbiz να πουν, να τραγουδήσουν ρεμπέτικο γιατί δεν έχουν καμία σχέση αυτός ο χώρος της showbiz με το ρεμπέτικο. Και καλά κάνει και δεν έχει. Εξάλλου, το θεωρεί η ίδια η showbiz σαν κάτι θλιβερό, σαν κάτι μίζερο και το απορρίπτει, δεν το θέλει (και καλά κάνει, μας αρέσει εμάς αυτό!).

Αυτό λοιπόν που εξήγησα είναι ότι δεν μπορούμε να μπούμε σε αυτή τη λογική, να φέρουμε στη Σύρο, ας πούμε 10.000 κόσμο για να παρακολουθήσουν το φεστιβάλ, εγώ θα έλεγα προσωπικά ότι δεν μας ενδιαφέρει, εμένα τουλάχιστον δεν με ενδιαφέρει. Δεν είναι δηλαδή τουριστική ατραξιόν. Δεν είναι ένα στοιχείο στο οποίο θέλουμε να πατήσουμε πάνω για να φέρουμε σώνει και καλά κόσμο. Οποίος κόσμος έρθει, καλοδεχούμενος, με μεγάλη μας χαρά να τον φιλοξενήσουμε στο νησί. Αλλά δεν μπορεί να παίζει στο φεστιβάλ αυτό το ρόλο.

Μετά είναι και το άλλο γιατί δεν μπορεί τεχνικά να γίνει. Γιατί το ρεμπέτικο δεν είναι μουσική των μεγάλων χωρών. Δηλαδή δεν μπορείς να πεις, θα κάνω συναυλία για το ρεμπέτικο και θα βάλω μέσα 4.000 κόσμο και μηχανήματα στη διαπασών, να είναι τέρμα τα μηχανήματα. Δεν θα ακούς ρεμπέτικο, θα ακούσεις κάτι άλλο. Το ρεμπέτικο για να παιχτεί και να βγει αυτό που είναι στην πραγματικότητα, πρέπει να παίζει με φυσικό ήχο. Δεν μπορείς να παίζεις με ηλεκτρικό ήχο, να βάλεις συνθεσάιζερ, ντραμς, μαγνήτες στα μπουζούκια... Θα είναι κάτι άλλο, δεν θα είναι ρεμπέτικο. Άρα εκ των πραγμάτων δεν μπορούμε να μιλήσουμε για κάτι το οποίο θα είναι πολύ μεγάλο και θα προσελκύσει 15.000 κόσμος σε αυτές τις 5 μέρες. Δεν μπορεί να γίνει αυτό, δεν μπορούμε να το κάνουμε και δεν μας ενδιαφέρει να το κάνουμε έτσι. Γιατί τότε θα κάνουμε κάτι άλλο.

Ο τρόπος με τον οποίο -όχι αυξήσαμε τη δημοτικότητα - το κάναμε γνωστό, ήταν καταρχάς τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, οι εφημερίδες, τα ειδησεογραφικά πόρταλς. Στέλνουμε επίσης κάθε χρόνο και στα ελληνόφωνα ειδησεογραφικά πόρταλς δηλαδή της Αμερικής, των Ηνωμένων Πολιτειών, της Γερμανίας, Αυστραλίας, ότι υλικό μπορούμε για να σας ενημερώνουμε να ξέρουν τι γίνεται. Το Facebook βέβαια πάντα παίζει πρωταρχικό ρόλο. Και βέβαια το ίδιο το φεστιβάλ, δηλαδή αυτό που γίνεται εδώ πέρα είναι κάτι που θα κάνει τον επισκέπτη να ξανάρθει για αυτό; Μπορεί ναι, μπορεί και όχι. Δεν αρέσει σε όλους και δεν είναι υποχρεωτικό να αρέσει σε όλους το ρεμπέτικο. Αλίμονο! Κάποιος μπορεί να πει «εντάξει, το είδα μια φορά, δεν μου άρεσε, δεν ξαναπηγαίνω στη Σύρο για αυτό μπορεί να πάω για κάτι άλλο», και είναι σεβαστό.

ΕΡΩΤΗΣΗ 07

Comment financez-vous le festival et comment se passe concrètement l'organisation ?

Λοιπόν, το φεστιβάλ χρηματοδοτείται βασικά από το δήμο της Ερμούπολης, από διάφορους χορηγούς και σε ένα μέρος από το Επιμελητήριο, δηλαδή το Επιμελητήριο βάζει τη διοργάνωση, προσφέρει τη διοργάνωση, την απασχόληση των ανθρώπων του. Άρα είναι ένα κόστος για το επιμελητήριο αυτό το οποίο πληρώνει, το χρηματοδοτεί έμμεσα. Η διοργάνωση είπαμε είναι κομμάτι που ασχολείται το Επιμελητήριο. Να πούμε ότι σχεδόν πάντα όλες οι εκδηλώσεις είναι δωρεάν για το κοινό. Δεν υπάρχει εισιτήριο. Κι αυτό έχει γίνει (δηλαδή το να υπάρχει εισιτήριο για εκδηλώσεις) έχει γίνει πολύ σπάνια, 2 φορές σε χρονιές που δεν καταφέραμε να μαζέψουμε αρκετά χρήματα από χορηγούς. Αναγκαστήκαμε να βάλουμε σε 2 εκδηλώσεις εισιτήριο, αυτό είναι μονό, αλλά αν έχουν γίνει για παράδειγμα στα 6 χρόνια 30-40 εκδηλώσεις, οι 38 ήταν δωρεάν για το κοινό, όπως επίσης και τα μουσικά εργαστήρια είναι δωρεάν για το κοινό.

Και είναι γενικά είναι ένα φεστιβάλ που για τις 5 μέρες που διαρκεί και για τις εκδηλώσεις που έχει θα έλεγα ότι είναι φθηνό, πάρα πολύ φθηνό. Δηλαδή, αν ακούσουν από ένα γερμανικό ή από ένα βρετανικό φεστιβάλ ή από ένα γαλλικό το κόστος αυτού του φεστιβάλ θα λένε «μα καλά, πώς το κάνετε;». Με το τίποτα, δηλαδή. Αυτό γίνεται γιατί κάποιοι άνθρωποι τρέχουν, βάζουν χρόνο από τον ελεύθερό τους χρόνο για να μπορέσει να πραγματοποιηθεί και βέβαια εντάξει βοηθάει το ότι

είναι ο Δήμος και το Επιμελητήριο από πάνω. Αυτό βοηθάει σίγουρα στη διοργάνωση. Αλλιώς αν είχες να την πληρώσεις αυτή τη διοργάνωση θα κόστιζε αρκετά παραπάνω.

Για το οργανωτικό κομμάτι του φεστιβάλ δεν στραφήκαμε ούτε σε εταιρείες ποτέ, ούτε σε κάποιον επαγγελματία. Το στήσαμε από αρχή κομματάκι-κομματάκι μόνοι μας, χωρίς να ξέρουμε, χωρίς να έχουμε ξανακάνει φεστιβάλ. Και να πω ότι την πρώτη χρονιά είχαμε 3.500 κόσμο, το οποίο είναι πάρα πολύ μεγάλη συμμετοχή για τη Σύρο σε 5 μέρες. Τεράστια συμμετοχή. Δεν είναι η Σύρος ούτε Αθήνα, ούτε Θεσσαλονίκη, ούτε Παρίσι, ούτε Λυών, ούτε... και είναι μεγάλος ο αριθμός για τα δεδομένα τα δικά μας.

ΕΡΩΤΗΣΗ 08

Est-ce une activité rentable d'organiser un festival ? Combien de personnes en vivent-elles ?

Όχι, δεν είναι καθόλου επικερδής. Και πόσοι άνθρωποι ζουν από αυτό; Κανένας. Βέβαια, θα πρέπει να πούμε ότι οι μουσικοί που πληρώνονται έμμεσα [ζουν], αλλά δεν ζουν, δεν μπορούν να μπορούμε να πούμε ότι ζουν από αυτό, γιατί το φεστιβάλ είναι μια φορά το χρόνο, έτσι; Γενικά όχι, δεν είναι επικερδής δραστηριότητα, είναι ζημιογόνος δραστηριότητα για τη Σύρο. Για εμάς είναι ζημιά [οικονομική], αλλά το κέρδος είναι το αποτέλεσμα, η ικανοποίηση και η χαρά του κόσμου παρακολουθεί τις εκδηλώσεις. Αυτό είναι το κέρδος.

ΕΡΩΤΗΣΗ 09

Est-ce difficile de promouvoir ce festival dans les médias ?

Στα μεγάλα, ναι οπωσδήποτε είναι δύσκολο. Στα μικρότερα είναι πιο εύκολο. Θα πρέπει να υπάρχει και το αντίστοιχο ενδιαφέρον από τη μεριά των μέσων μαζικής ενημέρωσης που άλλοτε υπάρχει, άλλοτε δεν υπάρχει. Θα πρέπει να ξέρεις τον κατάλληλο άνθρωπο να ενδιαφερθεί για αυτό, να το προωθήσει. Αντιμετωπίζει τη συνήθη δυσκολία που αντιμετωπίζει οποιοσδήποτε θέλει να προσεγγίσει τα μεγάλα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Πολλές φορές βέβαια άνθρωποι έχουν ενδιαφερθεί από μόνοι τους έχουν δώσει χρόνο και χώρο για συνεντεύξεις, αλλά συνήθως τα μέσα μαζικής ενημέρωσης ασχολούνται με πιο αποδοτικά θέματα.

ΕΡΩΤΗΣΗ 10

Est-ce difficile de respecter les normes en matière de sécurité ?

Τώρα σχετικά με τα πρότυπα ασφαλείας, εννοείτε αυτά που επιβλήθηκαν κατά τη διάρκεια του Covid 19. Οπωσδήποτε ήταν δύσκολο για εμάς να ασχοληθούμε με την τήρηση αυτών των κανόνων ασφαλείας, γιατί αυτοί οι κανόνες ασφαλείας πέρα από την τεράστια οργανωτική ανάγκη που υπάρχει για να το επιχειρήσεις απαιτούν και απασχόληση αρκετού κόσμου. Δηλαδή όταν πρέπει να έχεις σε κάθε εκδήλωση αρκετούς ανθρώπους για να επιτηρούν, να κατευθύνουν τον κόσμο, να παρακολουθούν να καταγράφουν καταρχάς έπρεπε να ξέρουμε ποιος κάθεται πού. Άρα ο καθένας που έμπαινε μέσα ήταν καταγεγραμμένος. Δύσκολο πράγμα για μας, αλλά το κάναμε. Το κάναμε και αυτό ελπίζουμε να μην ξανατύχει γιατί φτάσαμε τη χρονιά που ήταν ο Covid, ασχολούμαστε περισσότερο με το θέμα του Covid και την τήρηση των κανονισμών ασφαλείας παρά με το καλλιτεχνικό κομμάτι του φεστιβάλ.

ΕΡΩΤΗΣΗ 11

Comment choisissez-vous les partenaires du festival ? Quels sont les critères ?

Σχετικά με την επιλογή των συνεργατών που λαμβάνουν μέρος στο φεστιβάλ, είναι δύο οι ομάδες: η μία είναι τα τοπικά σχήματα από τη Σύρο αλλά και από γύρω νησιά και η άλλη ομάδα, η άλλη κατηγορία είναι τα σχήματα από την Αθήνα, από οποιοδήποτε μέρος της Ελλάδας, αλλά και το εξωτερικό. Πρέπει να πούμε ότι στο φεστιβάλ έχουν συμμετάσχει στο παρελθόν σχήματα από την Κύπρο, από την Ιταλία, από το Ισραήλ. Δηλαδή είναι ανοιχτό εφόσον βέβαια υπάρχει οικονομική δυνατότητα να στηρίξουν τη συμμετοχή τους. Γιατί όπως είπαμε οι πόροι είναι εξαιρετικά περιορισμένοι. Δηλαδή δεν μπορούμε τώρα να πούμε ότι θα φέρουμε ένα σχήμα από το Ισραήλ, το οποίο είναι 10 άτομα και ζητάνε και 10.000 € αμοιβές. Δεν υπάρχει δυνατότητα -πολύ θα θέλαμε- αλλά δεν γίνεται. Για τα τοπικά σχήματα βγαίνει κάθε χρόνο μια πρόσκληση, ανοιχτή πρόσκληση. Ποια σχήματα δηλαδή θέλουν επιθυμούν να συμμετάσχουν, γιατί θέλουμε πάντα να υπάρχουν τοπικά

σχήματα. Και οπωσδήποτε θέλουμε να υπάρχουν νέα παιδιά. Για την επιλογή των σχημάτων γιατί η αλήθεια είναι ότι το φεστιβάλ έχει 5 μέρες συνήθως, η αλήθεια είναι ότι δεν μπορούν να χωρέσουν όλες οι αιτήσεις μέσα σε 5 μέρες. Δεν μπορείς να βάλεις 18 σχήματα μέσα σε 5 μέρες. Επομένως, γίνεται μια επιλογή από μια επιτροπή η οποία μπορεί να έχει κάνει και λάθη στις επιλογές. Αυτή τη στιγμή για φέτος έχουμε πάνω από 25 αιτήσεις και μπορούμε να βάλουμε μόνο μέχρι 6 σχήματα. Θα πάνε του χρόνου; Πάλι δεν θα χωρέσουν γιατί του χρόνου θα έχουμε άλλες αιτήσεις. Τι να κάνουμε; Μακάρι να είχαμε περισσότερες μέρες να είχαμε περισσότερα χρήματα να μπορέσουν να μπορούσαν να παίξουν όλοι.

ΕΡΩΤΗΣΗ 12

Comment votre festival parvient-il à résister face à de gros festivals avec plus de moyens ?

Τώρα σχετικά με τα μεγάλα φεστιβάλ δεν υπάρχει θέμα ανταγωνισμού γιατί είναι κάτι διαφορετικό. Καταρχάς είναι το είδος τέτοιο που δεν μπορεί ούτε να συναγωνιστεί ούτε να συγκριθεί, να μπει σε μια διαδικασία σύγκρισης με ένα φεστιβάλ για τη ροκ μουσική ή για την τζαζ. Είναι άλλο εντελώς διαφορετικό πράγμα. Μετά, πέρα από το θέμα του φεστιβάλ που είναι το ρεμπέτικο και το λαϊκό τραγούδι είναι ιδιαιτερότητα η νησιωτική. Σίγουρα αν το φεστιβάλ αυτό γινόταν σε ένα μέρος της ηπειρωτικής Ελλάδας πιθανώς θα μπορούσε να έχει πρόσβαση πολύ περισσότερος κόσμος, γιατί δεν μεσολαβεί η θάλασσα και τα πλοία, τα δρομολόγια και όλη αυτή η δυσκολία που αντιμετωπίζει ένα νησί. Αυτό όμως ταυτόχρονα είναι και πλεονέκτημα. Γιατί; Γιατί δημιουργεί μια μοναδικότητα γύρω από το φεστιβάλ; Είναι το είδος. Είναι το νησί. Είναι το καλοκαίρι. Είναι η πατρίδα του Μάρκου Βαμβακάρη η Σύρος. Άρα δεν συγκρίνεται με κάτι άλλο, δεν μπορεί να συγκριθεί, ούτε ανταγωνιζόμαστε (ούτε και μπορούμε να το κάνουμε αυτό, ούτε και θέλουμε να ανταγωνιστούμε άλλα φεστιβάλ). Προφανώς εάν την ίδια ημερομηνία, που έχουμε εμείς το φεστιβάλ του Ρεμπέτικου, σε ίδιες ημερομηνίες πιθανά να παίξουν παίζουν οι Pink floyd στην Τήνο, θα είναι μια πολύ κακή συγκυρία. Εντάξει. Γι' αυτό κοιτάζουμε λίγο, τουλάχιστον σε επίπεδο νησιού, τι υπάρχει τις υπόλοιπες μέρες για να μη συμπίπτουν εκδηλώσεις που είναι εξίσου ενδιαφέρουσες και έχουμε εξασφαλιστεί τουλάχιστον από αυτή τη πλευρά.

Τώρα σχετικά με τους πόρους, οι πόροι αποτελούν κάθε χρόνο ένα πρόβλημα για εμάς και ένα πονοκέφαλο. Δηλαδή, πού θα βρούμε τα χρήματα να το στηρίξουμε; Υπάρχουν πολλοί που λένε ότι *«επιτέλους το φεστιβάλ πρέπει να αρχίσει να ζει από μόνο του, να επιβιώνει από μόνο του, δηλαδή να βγάζει τα χρήματά του»*. Αλλά είναι πάλι δύσκολο ιδίως τις μέρες που περνάμε να πεις ότι θα βάλεις εισιτήριο σε όλες τις εκδηλώσεις. Εξάλλου, το ρεμπέτικο από μόνο του έχει μια άλλη φιλοσοφία, είναι το λένε και πως τα τραγούδια του ότι *«φίλε, αν δεν έχεις, κάτσε στο τραπέζι μου, δεν πειράζει»*. Θα λέγαμε ότι είναι και μια και χριστιανική, αλλά και σοσιαλιστική νοοτροπίας -ας μην παρεξηγηθώ- με την έννοια ότι έχω ανήκει και στον φίλο μου. Αν δεν έχει σήμερα εσύ, μη σε νοιάζει, εγώ είμαι εδώ. Αυτό θέλω να πω. Εντάξει, μπορεί να ήταν λίγο υπερβολική, η χρήση των όρων (δηλαδή και χριστιανικό και σοσιαλιστικό) αλλά επίτηδες υπέρβαλα, έκανα έτσι μια -μεταφορικά- αναφορά για να καταλάβουμε ποια είναι η νοοτροπία του ρεμπέτικου. Δηλαδή, πέρα από το ότι μας αγγίζει, το αγαπάμε και τα λοιπά το ρεμπέτικο από μόνο του έχει μηνύματα, έχει περιεχόμενο, έχει μηνύματα και θα ήταν πάρα πολύ ωραίο να περάσουν αυτά τα μηνύματα.